

Handleplaner til udmøntning af distriktsbestyrelsens principper for ordblindeindsatsen i Skoledistrikt Kystskolen

Selv om det er sværere for ordblinde at lære at læse, så kan det lykkes, hvilket kræver en væsentlig anderledes læringsindsats og mere løbende understøtning af eleven.

Skolestart

Opgave:

Overlevering fra dagtilbudsdelen til skoledelen

Indsats tilrettelægges ud fra dagtilbuds handleplan i "Hjernen og Hjertet".

Faglige opmærksomhedspunkter:

Forsinket sprogudvikling

Forsinket taleudvikling

Barnet bruger i lang tid enkeltord i stedet for sætninger.

Barnet har svært ved at få styr på udtalen af ord med flere konsonanter fx strømpe, længst.

Barnet har vanskeligt ved at benævne ord.

Vanskeligheder ved at rime og remse, huske sangtekster og følge længere beskeder.

Barnet viser ringe interesse for bøger og bogstaver fx i eget navn.

Ordblindhed eller læsevanskeligheder i familien

Faglige anbefalinger:

I forbindelse med skolestart etableres der et samarbejde mellem medarbejder i dagtilbud og medarbejdere i skoledelen om overlevering af dagtilbuds sprogarbejde.

På Kystskolen betyder det, at:

Ved samtaler og samarbejde mellem medarbejdere i børnehusene og børnehaveklasselederen drøftes og udvikles indsatser i forhold til sproglig opmærksomhed. Værktøjet, "Hjernen og Hjertet" anvendes.

Der er arbejdes med sproglig opmærksomhed og tidlig læsning i førskoleperioden.

0. - 1. klasse

Opgave:

Obligatorisk sprogvurdering

Senest september 0.kl

Ministeriets sprogvurdering.

Handleplan for elever vurderet i risiko for læseudfordringer.

Faglige opmærksomhedspunkter:

Ordblindhed i familien

Vanskeligheder med at:

- rime (at forstå at to ord er i lydfamilie med hinanden selvom de ikke ligner hinanden i betydning (fx måtte, potte)
- huske bogstaver og tal

- Forsinket ekspressivt sprog.
- Opdele ord i mindre dele og arbejde med lydene i et ord. Fx hvordan ordet lur vil lyde, hvis man fjerner det første l.
- Huske ord.
- Lære alfabetet og oversætte bogstavet til lyd og bogstavfølger til ord.
- Genkende (hurtigt) hyppige ord i læsning og med stavning
- Svært ved at huske navnene på retninger (højre, venstre) og abstrakte begreber som ugedage og måneders navne.

Faglige anbefalinger:

Obligatoriske sprogvurdering i september i 0. kl. med henblik på planlægning af undervisningen i 0. kl.

Inddragelse af skolens læsevejleder evt. i samarbejde med CLT.

På Kystskolen betyder det, at:

Der anvendes sprogvurderingstest fra Hjernen og Hjertet på alle elever i 0. kl.

Der anvendes sprogvurdering bogstavkendskab for 0.-1. klasse. Lærere arbejder med LUS.

S 3. klasse

Opgave:

Dansk Videncenter for Ordblindhed (DVO) - screening af alle.

Elever i risiko – Udvidet DVO.

Handleplaner udfærdiges for alle elever i risikoområdet.

Faglige opmærksomhedspunkter:

Faglige udfordringer

Manglende børnestavning

Usikker lyd-bogstav

Vanskeligheder med at stave

Læser meget langsomt og upræcist

Faglige anbefalinger:

Tidlige risikotegn i indskolingen adresseres med en individuelt fokuseret, systematisk og struktureret indsats med tydelige læringsmål omkring sproglige forudsætninger, læsefærdigheder og strategier. Ud fra denne overordnede ramme udarbejdes en handleplan.

På Kystskolen betyder det, at:

Kystskolen bruger både nationale frivillige og obligatoriske test – klassens lærere arbejder med LUS.

Alle elever DVO-screenes i starten og slutningen 3. kl. Derudover kan ST-2 benyttes.

Der laves individuelle test, læse-skrive kursus, holddeling på tværs og individuel udvidet DVO-testning.

4. klasse (slutningen):

Opgave:

National ordblindedtest

På de elever, der har vist tidlige risikotegn, og har modtaget særligt tilrettelagt forløb i indskolingen.

Testen tages tidligst i slutningen af 4. kl.

Testperioden er i henhold til standardisering marts – juni

Handleplaner.

Faglige opmærksomhedspunkter:

Fortsat faglige udfordringer

usikker afkodning og vanskeligheder med alderssvarende skriftsprog.

Vanskeligheder med at:

- formulere sig skriftligt.

- tilegne sig fremmedsprog.

Nederlagsfølelse og evt. sociale problemer.

Faglige anbefalinger:

Ordblindetesten er tiltænkt elever, som udover de primære læsevanskeligheder er kognitivt og funktionelt aldersvarende. Link til ordblindetest.nu/vejledning: supplerende test og iagttagelser.

Testvejleder skal være læsevejleder eller have tilsvarende kompetencer.

På Kystskolen betyder det, at:

Der laves ordblindetest på udvalgte elever.

De frivillige nationale test kan benyttes Derudover inddrages efter behov ST-prøver og ordblinde test på udvalgte elever.

4. - 6. klasse

Opgave:

Opfølgning på Nationale test

Afdækning af om der er tale om ordblindhed for de elever, der ved de nationale obligatoriske test i læsning (i delprøven afkodning), i 4. og 6. årgang i kategorierne "mangelfuld præstation" eller i "ikke tilstrækkelig præstation".

Evt. individuel afdækning passende for alderstrinnet. Ved begrundet mistanke om ordblindhed anvendes den nationale ordblindetest.

Handleplan.

Faglige opmærksomhedspunkter:

Fra mellemtrinnet og frem forventes det at eleverne i folkeskolen kan tilegne sig viden via læsning.

Børn med ordblindhed bliver udfordret i særlig grad af dette spring i omgivelsernes forventning til læsefærdighed, ligesom de igen bliver udfordret ved skift i uddannelsesniveau. Derfor kan ordblindheden vise sig relativt sent eller eleven kan få vanskelighederne "igen".

Kendetegnende er typisk stavevanskeligheder, højt tidsforbrug i læsning, som medfører manglende læseforståelse samt vanskeligheder med at lære fremmedsprog.

Faglige anbefalinger:

Elever med resultatet ordblindhed skal tilbydes fokuseret læse-staveundervisning med tydelige læringsmål i forhold til elevens aktuelle potentiale.

Der tilbydes relevant kvalificerende it-teknologi og der gives undervisning i anvendelsen til eleven og elevens forældre samt elevens lærere i alle fag. Eleven og elevens lærere tilmeldes NOTA. Skolen er forpligtet til at stille en egnet pc/tablet til rådighed for eleven for at kvalificere den manglende afkodning.

Elever i store læse- skrivevanskeligheder og/eller med resultatet usikker fonologisk kodning skal tilbydes passende træning af de manglende færdigheder og kan tilbydes læse-skriveteknologi og kan efter faglig vurdering indmeldes i NOTA.

På Kystskolen betyder det, at:

De frivillige og obligatoriske, nationale test benyttes.

Der laves ordblinde test på udvalgte elever.

Der benyttes ST-2 i 4. årgang.

Der benyttes ST-2 og TL-7 i 5. årgang.

Der benyttes TL-7 i 6. årgang.

Der arbejdes med VAKS, holddeling og kurser i brug af læseunderstøttende IT værktøjer.

Her anvendes ordblindetesten.dk efterfulgt af indmeldelse i NOTA.

Ordblinde elever tilbydes IT-rygsæk i form af PC'er, og der installeres app-writer og txt-analyser.

7. - 9. klasse

Opgave:

Opfølgning på Nationale test

Placerer en elev sig, ved de nationale obligatoriske test i læsning (i delprøven afkodning), i 8. årgang i kategorierne "mangelfuld præstation" eller i "ikke tilstrækkelig præstation", og der ikke tidligere er taget en ordblindetest, skal der sættes fokus på om der kan være tale om ordblindhed.

Der kan anbefales en individuel afdækning passende for alderstrinnet. Ved begrundet mistanke om ordblindhed anvendes den nationale ordblindetest.

Handleplan

Faglige opmærksomhedspunkter:

Skriftsproglige udfordringer

Manglende læsehastighed

Usikker stavning og skriftlighed (ikke alderssvarende).

Undgår og udsætter opgaver med læsning og skrivning.

Arbejder langsomt når de skal læse og skrive.

Problemer med planlægning af tid og opgaver.

Er bedre til at formulere sig mundtligt end skriftligt

Faglige anbefalinger:

Elever med resultatet ordblindhed skal tilbydes fokuseret kvalificerende it-støtte målrettet at kunne deltage i klassens undervisning og at kunne aflægge Folkeskolens Afgangsprøve på særlige vilkår. Der gives undervisning i anvendelsen af kvalificerende it-værktøjer til eleven og elevens forældre samt elevens lærere i alle fag. Eleven og elevens lærere tilmeldes NOTA, hvis ikke dette allerede er sket tidligere i skoleforløbet. Teknologien kan tilbydes til brug på elevens egne devices: tablet, pc, smartphone etc. Skolen er forpligtet til at stille en egnet pc/tablet til rådighed for eleven for at kvalificere den manglende afkodning.

Elever i store læse- skrivevanskeligheder og/eller med resultatet usikker fonologisk kodning skal tilbydes passende træning af de manglende færdigheder og kan tilbydes læse-skriveteknologi og efter faglig vurdering indmeldes i NOTA.

Overgang til ungdomsuddannelse

Opgave:

Elbros ordliste: Find det ord der lyder som et ord

IL-ungdom eller ST-prøver ved elever der scorer 15 og derunder

Ved tvivl om ordblinde-vanskeligheder i forbindelse med overgangen til ungdomsuddannelserne testes eleven.

Faglige opmærksomhedspunkter:

Opmærksomhed/usikkerhed om elevens uddannelsesparathed ved overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse i samarbejde mellem skolen og UU-vejleder.

Faglige anbefalinger:

En test kan også ske efter henvendelse fra UU-vejleder.

På Kystskolen betyder det, at:

Forud for FP9 laves opfølgning på ordblinde elever, så de er kvalificerede til at benytte IT-hjælpe midler Der tages beslutning om prøver på særlige vilkår Der laves test ved usikkerhed og de nødvendige aftaler indgås i forbindelse med overgang til ungdomsuddannelse.